



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce **M. A.**, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 9. 2005, čj. P-1059/2005, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 32 Cad 9/2006, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15. 9. 2006, č. j. 32 Cad 9/2006 - 35,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15. 9. 2006, č. j. 32 Cad 9/2006 - 35, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 15. 9. 2005, čj. P-1059/2005, nebyla žalobci (dále též „stěžovatel“) poskytnuta jednorázová peněžní částka podle § 4 odst. 2 písm. a) zákona č. 203/2005 Sb., o odškodnění některých obětí okupace Československa vojsky Svazu sovětských socialistických republik, Německé demokratické republiky, Polské lidové republiky, Maďarské lidové republiky a Bulharské lidové republiky.

Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 27. 4. 2006, č. j. 32 Cad 9/2006 - 23, byla žaloba proti tomuto rozhodnutí odmítnuta jako opožděná. Proti usnesení podal žalobce včasnou kasační stížnost, pro řízení o níž požádal soud o ustanovení zástupce.

Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 15. 9. 2006, č. j. 32 Cad 9/2006 - 35, byla zamítnuta žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků i žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů. Soud dospěl k závěru, že poměry žalobce neodůvodňují osvobození od soudních poplatků, což je nezbytná podmínka pro ustanovení zástupce účastníku řízení.

Soud uvedl, že podle nařízení vlády č. 505/2005 Sb. činí částka životního minima, která se považuje za potřebnou k zajištění výživy a ostatních základních životních potřeb občana, 2400 Kč. Částka životního minima, která se považuje podle zákona o životním minimu za potřebnou k zajištění nezbytných nákladů na domácnost, činí 2020 Kč měsíčně, jde-li o jednotlivce. Celkem tedy částka životního minima pro žalobce dosahuje výše 4420 Kč měsíčně. Soud uvedl, že příjmem žalobce je plný invalidní důchod ve výši 7036 Kč měsíčně. Žalobce má soudem určenou vyživovací povinnost ke dvěma dětem ve výši 3000 Kč měsíčně. Soud na základě těchto skutečností zvážil, zda jsou dány podmínky pro ustanovení zástupce z řad advokátů a dospěl k závěru, že poměry žalobce neodůvodňují přiznání osvobození od soudních poplatků a neodůvodňují ani bezplatné ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti.

Ve včasné kasační stížnosti žalobce namítl, že jeho invalidní důchod činí 7036 Kč měsíčně, a životní minimum činí v jeho případě 4420 Kč měsíčně. Při platbě výživného ve výši 3000 Kč měsíčně chybí žalobci do životního minima částka 384 Kč. Proto stěžovatel požádal soud o osvobození od soudních poplatků.

Vyjádření žalovaného k této kasační stížnosti nebylo podáno.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán, pokud neshledá vady, k nimž by s ohledem na § 109 odst. 3 s. ř. s. byl povinen přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že Krajský soud v Brně pochybil při posuzování splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků ze strany žalobce. Předpoklad osvobození od soudních poplatků je vedle skutečnosti, že návrh, pro řízení o němž se žádá o ustanovení zástupce, nesmí být zjevně neúspěšný, jednou z podmínek, které musejí být kumulativně naplněny, aby správní soud mohl účastníku řízení na jeho žádost ustanovit zástupce. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. může být účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Podrobnosti pro to, za jakých podmínek je možné účastníku řízení ve správním soudnictví ustanovit zástupce, stanoví § 35 odst. 7 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení „*navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát*“. V souzené věci stěžovatel na základě výzvy soudu doložil, že jeho jediným příjmem je plný invalidní důchod ve výši 7036 Kč měsíčně, z čehož však 3000 Kč představuje jeho vyživovací povinnost ke dvěma dětem. Krajský soud tyto skutečnosti ve svém rozhodnutí uvedl a doplnil rovněž, že částka životního minima činila v případě žalobce 4420 Kč měsíčně. Poté však soud bez dalšího dospěl k závěru, že poměry žalobce neodůvodňují osvobození od soudních poplatků.

Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že na základě skutkového stavu, jenž byl podle zdejšího soudu zjištěn dostatečně, neboť krajský soud měl shromážděné všechny potřebné podklady pro rozhodnutí o žádosti o ustanovení zástupce, dospěl Krajský soud v Brně k nesprávnému právnímu závěru, že částka nacházející se pod hranicí životního minima neodůvodňuje v případě žalobce osvobození od soudních poplatků ani ustanovení zástupce.

Za situace, kdy sazba mimosmluvní odměny u zastupování advokátem v žalobcově věci činí podle § 7 a § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění účinném od 1. 9. 2006, za jeden úkon právní služby částku 500 Kč a za každý úkon právní služby paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč, přičemž v případě stěžovatele by bylo zapotřebí minimálně dvou úkonů právní služby, nebylo možné při výše uvedené finanční situaci stěžovatele dospět k závěru, že by si mohl zástupce pro řízení o kasační stížnosti sám zvolit i zaplatit. Jelikož nezastoupení stěžovatele advokátem by mělo v řízení o původně podané kasační stížnosti následek v podobě jejího odmítnutí podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že postupem krajského soudu při rozhodování o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti došlo k pochybením, jímž bylo stěžovateli upřeno právo na právní pomoc a odňata možnost předložit Nejvyššímu správnímu soudu původní kasační stížnost směřující proti usnesení ze dne 27. 4. 2006, č. j. 32 Cad 9/2006 - 23; to by ve svém důsledku vedlo k odepření spravedlnosti (*denegatio iustitiae*). Právo na právní pomoc je přitom zakotveno mj. v čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle něhož „každý má právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení“.

Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že usnesení Krajského soudu v Brně vycházelo z nesprávného posouzení právní otázky, zda stěžovatel splňuje předpoklad osvobození od soudních poplatků nezbytný pro rozhodnutí o tom, zda soud stěžovateli ustanoví zástupce. Proto Nejvyšší správní kasační stížností napadené usnesení Krajského soudu v Brně podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil; současně věc vrátil Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení, v němž je tento soud podle odst. 3 téhož ustanovení vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud v Brně v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. února 2007

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

